

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXVIII. évfolyam, 149. szám

2025/3.

falugondnokság. frissites

Szívesen megemlítek néhány – sokak számára köztudott – tényt az elmúlt 35 évből:

Az országosan szétküldött Falugondnoki hírelevelek első száma 1997. júliusában jelent meg. Beköszöntőjét Szanyi Éva és Kemény Bertalan írta. A nálam gyűjtött utolsó számon az 1999. novemberi dátum szerepel.

Aztán egy kóbor kísérlet készült az újonnan alakult Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség lapjának előkészítésére, 1. évfolyam 1. szám jelzéssel 2001. júniusában W. Kozma Judit Új beköszöntőjével.

Végül az a döntés született, hogy az országos hírlevél hagyományait és számozását követve szülessen meg a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség Hírlevele VI. évfolyam 1. szám jelzéssel 2002. októberében. Ez a sorozat IX. évfolyam 7. számaként egy kutatási különszámmal zárult, két nagy kutatási anyag összefoglalójaként, mivel a Szövetség megszűnt.

Szerencsére a stafétát átvette a Falugondnokok Duna -Tisza Közi Egyesülete, és X. évfolyam jelzéssel mind a mai napig folytatta a folyamatot, és remélhetőleg még sokáig.

Mint volt baranyai koordinátor, közbevetem, hogy a Kispadon hírlevél első száma 1996. márciusában jelent meg, az utolsó, 11. évfolyam 29. száma pedig 2007. júniusában ért el a baranyai falugondnokokhoz. Utána a Baranyai Falugondnokok hírlevele vette át a feladatát, én az utolsó számot 2017. januárjában vettem kézhez 11. évfolyam 29. szám jelzéssel. Azóta nincs információ.

Amíg pályázati források rendelkezésre álltak, sok jelentős program és kiadvány valósult meg, szinte mind Csörszné Zelenák Katalin kezdeményezésére és szerkesztésében.

2003. elején megjelent a Falugondnoki és Tanyagondnoki Szolgálatok Etikai kódexe a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség gondozásában, Phare támogatással. Rövid, de jelentős dokumentum.

Kétévenként Országos Falugondnoki Kalendáriumnak örülhetett az ország minden tanya- és falugondnoka, majd a Szövetség megszűntével az Alföldi Falugondnoki Kalendárium igyekezett betölteni a szerepét.

2004-ben látott napvilágot a Falugondnokság – a vidékfejlesztés szelíd módszere című kötet a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával, összefoglalva a legfontosabb tudnivalókat addigi eredményeinkről.

(Folytatás a 4. oldalon)

S. Dudás Mária:

Gyermekkori emlékeim

Ahol én születtem egy kis falu, és Üllés, a neve,
Még ma is itt élek, sok kedves emlékem köt ide:
Telente akkortájt biz volt ám jég, sok nagy hó,
Csúsztunk a fakutyán, siklott a ló húzta faszánkó,
Sátrakat magunknak faágból csináltunk,
Jószágot őriztünk, közben nagyokat fociztunk.
Este körbeültünk, s tábortüzet raktunk,
Daloltunk, vidáman nagyokat kacagtunk.
Tavasszal, ha kinyílt sok száz tarka virág,
Fontuk a koszorút, kergettük kis pillangók hadát.

Az erdő, a rét volt mindig madárdaltól hangos,
Kis patak csobogott, vize még tiszta volt és habos.
Játék közben néha megszomjajztunk,
Belőle nyugodtan ihattunk,
Betegek nem lettünk, nem lett semmi bajunk.
Libát, birkát, később tehenet őriztünk,
És ha megéheztünk,
Kis pettyes bögrénkbe tőle friss tejet fejhettünk,
A habos tejből aztán kortyoltunk nagyokat,
Így éltük vidám, boldog gyermeknapjainkat.

Sem villanyt, sem tv-t nemigen ismertünk,
Kultúrházban este előadást néztünk,
Gyertyánál, lámpánál, könyveket olvastunk,
Néha szüleinkkel kicsi, telepes rádiót hallgattunk.
A telefont, a net-et, még hírből sem ismertük,
Éltünk nekülük is vígan, boldogan élveztük.
Szebb boldogabb életre mi nem vágytunk soha,
Ma is ha tehetnénk, gyermeknek, oda mennénk vissza.

Az együttműködés jegyében

Egyesületünk a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete 2025. május 14-én Üllésen tartotta meg soron következő falugondnoki találkozóját, melyre öt vármegyéből - Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest - szép számmal érkeztek falu- és tanyagondnok, polgármesterek, illetve intézményvezetők.

A rendezvény a FONÓ Néptánc-együttes és az Estike Népdalkör színvonalas ünnepi műsorával kezdődött ezt követően Nagy Attila Üllés Nagyközség polgármestere és Csörszné Zelenák Katalin köszöntötte a megjelenteket.

A rendezvényen jelen volt Mihálffy Béla országgyűlési képviselő is, aki kihangsúlyozta a falu- és tanyagondnokok munkájának fontosságát.

A magyar tanyavilág nemcsak a múltunk része, hanem a nemzeti értéktárunkat is gazdagító Hungarikum. Egy különleges életforma, amelyben ma is sokan élnek. A falu- és tanyagondnokok meghatározó szereplők, hiszen nekik nyújtanak segítséget, elérnek olyan helyekre is, ahová más nem. A Magyar Falu Program, amely az elmúlt években több százmillió forintot fordított utak, orvosi rendelők és közszolgáltatások fejlesztésére, alapvető a vidék fejlődésében. De a legnagyobb érték mégis az emberekben rejlik: azokban, akik minden nap útnak indulnak, hogy gondoskodjanak másokról.

A köszöntőket követően Nagy Attila polgármester mutatta be a települést.

Üllés, bár kezdetben nem volt gazdag település, gyorsan felkerült a gazdasági térképre, főként a 1963-as gázkitörésnek köszönhetően. A gáz- és olajkitermelés jelentős mértékben hozzájárult a település gazdasági növekedéséhez. Az olajbányászat új iparágat hozott, és sok helyi ember választotta ezt a szakmát. Bár a kőolajkitermelés csökkent, az ipar továbbra is jelen van.

A TSZ-ek révén Üllésen paprikaszárító üzem működött, amely ma már magánkézben van, de még mindig sok embert foglalkoztat. Az ipar helyi szinten aktív, és több mezőgazdasági

üzem működik, például zöldségcsoomagoló és -szárító üzemek. Azonban sokan Szegedre járnak dolgozni.

A hagyományos mezőgazdaság szerepe csökkent, miközben a nagyvállalkozások (pl. paradicsom és paprika üvegházak) jelentős szerepet kaptak. A kisparcellás földek elűntek, helyüket szántók, legelők és ökológiai gazdálkodásra alkalmas területek vették át.

2014-ben új bölcsődét adtak át, ami azóta már három csoportszobásra bővült. Az óvodát is felújították, és a geotermikus energiát napelemes rendszerrel kombinálták.

Az iskolát teljesen felújították, és a polgármesteri hivatal, amely kormányablakként is működik, 2017-ben új épületet kapott.

Energetikailag az összes épületet felújították, hőszigetelés, nyílászárók cseréje napelemes korszerűsítést (hőszivattyúkkal, klímákkal) viszonylag korán elkezdték, az energiaválságot így élték túl, nem kellett bezárni egyetlen intézményt sem.

Csótiné Ördög Edit a Homokháti Szociális Központ intézményvezetője bemutatta az Üllési tagintézmény és a tanyagondnokok kapcsolatát.

Üllésen a szociális és gyermekjóléti ellátás összetett rendszerben működik, ahol a tanyagondnoki szolgáltatnak fontos szerep jut. A tanyagondnoki szolgálat nemcsak a külterületen élők elérésében nélkülözhetetlen, hanem összekötő kapocsként működik a la-

kosság és a szociális intézményrendszer között.

A tanyagondnokok személyisége, szakmai tudása és jelenléte alapvető fontosságú, hiszen ők azok, akik elsőként észlelik a problémákat a külterületeken élőknél, és továbbítják a jelzéseket az illetékes szolgálatoknak.

A tanyagondnoki szolgálat nélkül a szociális ellátórendszer nem tudná elérni azokat az embereket, akik a leginkább rászorulnak – különösen a külterületeken. Ezért munkájuk nélkülözhetetlen és megbecsülést érdemel.

Ezután a tanyagondnokok bemutatkozására került sor.

Üllésen három szolgálat működik az elsőt 2004-ben, a másodikat 2005-ben, a harmadikat pedig 2006-ban indította az önkormányzat.

Vörösmartyné Sári Csilla 2004 óta dolgozik tanyagondnökként az 1. számú körzetben. A körzetében 307 fő él, közülük 42 főt rendszeresen lát el különböző szolgáltatásokkal, például gyermekszállítással, bevásárlással, gyógyszerek kiváltásával, személyszállítással és ebédszállítással. Elmondta, hogy a nyugdíjak értékének csökkenése miatt sokan adósságba kerülnek, amikor váratlan kiadásokkal – egy magasabb számla, közjegyzői díj, vagy háztartási gép javíttatása – szembesülnek, ami hónapról-hónapra új kölcsönkérésekhez vezet.

Ugyanakkor a munkájában szép, kedves pillanatok is akadnak, mint a gyermekszállítás, amikor a gyerekek

elmesélik napi élményeiket, és később, felnőve is érdeklődnek a tanyagondnok állapota felől. Egy emlékét is megosztotta, amikor egy kisfiú, akit óvodába szállított, már Angliában él, de ünnepek alkalmával még mindig küld neki jókívánságokat.

Gábor Anita 9 éve, 2016 óta dolgozik tanyagondnökként, ebből két évig a három tanyagondnoki körzetet helyettesítette. 2018 óta látja el 3. tanyagondnoki körzet.

Mesélt arról, hogy van egy 3 és fél éves kislánya, akivel együtt járják a tanyákat, külterületet, ahogyan ő is tette gyerekként az édesanyjával. Fontosnak tartja, hogy a gyerekek megismerjék azokat a helyeket, élethelyzeteket ahol hiány van, ahol nem hullik minden az ember ölébe és tanuljanak belőle.

Anita körzete 248 főből áll, akik közül 26 főt lát el rendszeresen. A körzetekben élők problémái folyamatosan változnak, vannak egyedi történetek, körülmények, állapot változások. A területén legtöbbször időskorúak, egyedül élők, ezért elengedhetetlen a napi kapcsolattartás.

A feladatai közé tartozik a nappali ellátásba való szállítás, ügyintézés segítése, ebédszállítás intézményekbe, bevásárlás, gyógyszeríratás, orvoshoz szállítás és egyéb segítségnyújtás.

Huszár Szimonetta, a II. körzet tanyagondnoka, 2021-ben kezdte munkáját tanyagondnoki helyettesként, és 2024. január 1-jén vette át jelenlegi körzetét. Munkájához naponta átlagosan 90 km-t kell megtennie, hiszen a tanyák elszórtan helyezkednek el, és sok idős, hozzátartozóktól távol élő ember él ott. A nyári hónapokban a közlekedés nehézkessé válik, mivel az eső hiánya miatt az utak járhatatlanná válnak. Az esetleges problémák esetén a Technikai Csoport munkatársaira számíthatnak.

Szimonetta munkája változatos és minden nap új kihívásokat tartogat. Egy emlékeztető esetére is visszaemlékezett, amikor egy forró nyári délutánon az egyik utolsó ebédszállítás során egy ittas férfi, Tibor, megpróbált beszállni a kocsijába, azt akarta, hogy vigye el őt a faluba. Miután a férfi nem volt hajlandó megnyugodni, Szimonetta segítséget kért egy kollégájától, aki a helyi polgárral, Árpáddal együtt segítettek a helyzet

rendezésében. Végül Tibor lepihent, és Szimonetta biztonságban befejezte a napi feladatát.

Elmondása szerint nagyon szereti a munkáját, és bár a kihívások mindennaposak, azok teszik igazán színesebbé és emlékeztetővé a tanyagondnoki munkát.

Meszesné Volkovics Szilvia Déryné Művelődési Ház és Könyvtár igazgatója bemutatta a település Helyi Értéktárát, melyet a szünetben mindenki megcsodálhatott. Beszélt a könyvtár és a településen élők együttműködéséről, melyet példákkal, fotókkal és kisfilmekkel tett színesebbé.

Ramháb Mária nyugalmazott könyvtárigazgató beszédében kihangsúlyozta, hogy milyen sokféle együttműködési lehetőség rejlik a falu- és tanyagondnokok, valamint a könyvtárak között. Ezek a kapcsolatok kulcsfontosságúak lehetnek a helyi közszolgáltatások minőségének

javításában. Ez nemcsak szolgáltatás, hanem közösségformáló erő is. A helyi lakosság közös felelőssége, hogy a rendelkezésre álló forrásokat mire fordítják. Ez meghatározza a közösség jövőjét is.

Hisz abban, hogy könyvtárak nélkül sokkal szegényesebb lenne az életünk, de legfontosabb mégis a család. Ahol ez jól működik, ott az élet is kiszámíthatóbb és biztonságosabb. A család támogatása alapvető társadalmi szükséglet, különösen vidéken.

Nem mindenki él családban, ezért különösen fontos, hogy az önkormányzatok és helyi közösségek érzékeljék, kik azok, akik segítségre szorulnak – különösen az idősek. Egy összetartó társadalom védelmet jelenthet az elmagányosodás ellen.

Van feladat, van lehetőség és nem utolsósorban vagyunk mi, akik meg tudjuk találni a kapcsolatot ember és ember között és ez a könyvtári és a falutanyagondnoki szolgáltatnak is a lelke, felelőssége.

Sümeiginé Ország Edit ügyvezető ismertette Egyesületünk elkövetkezendő programjait (családi nap, kishegyesi látogatás, alap- és továbbképzések stb.).

A rendezvény után a települési séta alkalmával megnéztük a Szabadság téri parkot, a Babarczi Vendégházat és a Kádár műhelyt. Ezt követően a „megfáradt” vendégcsereg finom ebéddel és baráti beszélgetéssel zárta a napot.

Köszönet a település vezetésének, a közreműködő kollégáknak a falugondnoki találkozó színvonalas megrendezéséért.

Továbbképzések

Az elmúlt időszakban 3 darab „Naprakész ismeretek gyakorló és helyettesítő falu- és tanyagondnokok számára” című választható továbbképzésünk valósult meg: áprilisban Somogyvámoson (Somogy vármegye) 17 fővel; májusban Závodon (Tolna vármegye) 29 fővel; valamint júniusban Kecskeméten (Bács-Kiskun vármegye) 20 fővel.

Akinek olyan helyettese van, aki még nem végezte el ezt a képzést, vagy pontra van szüksége, esetleg szeretné a tudását frissen tartani, küldje meg Egyesületünk honlapjáról a képzések menüpontból letöltött jelentkezési lapját az info@falugondnoksag.hu e-mail címre.

Falu- és tanyagondnoki képzés

Békés, Csongrád-Csanád és Jász-Nagykun Szolnok Vármegye Önkormányzata az idei évben is Egyesületünket bízta meg a falu- és tanyagondnoki képzés megvalósításával. A képzés június 16-án indult 18 fővel Kecskeméten. Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata által a falu- és tanyagondnoki képzés megvalósítására kiírt közbeszerzésnek nem minősülő meghívásos beszerzési eljárást 2025 évben is Egyesületünk nyerte meg. Ez a képzés szintén Kecskeméten indul, szeptember 1-jével.

Ezeket a képzéseket egyesületünk a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet szerinti oktatási program (X/4769/2020/SZOC SZOLG) előírása alapján valósítja meg. Az oktatás jelenléti képzés az igazolt hiányzás mértéke 25 óra, on-line formában nem lehet becsatlakozni.

A képzés hatósági képzés, így nem minősül a 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendeletben meghatározott továbbképzési programnak, ezért elvégzésével továbbképzési pont nem szerelezhető!

Hírek

Kacsa-Spárga fesztivál

A Kelebián megrendezésre került Kacsa-spárga fesztiválon Egyesületünk is képviseltette magát, de nemcsak, mint vendég, hanem két csapattal a főzőversenyen is részt vettünk, ahol első és második helyezést értünk el.

Első díjat a Tizsakürti Bogarak csapata (Mojzinger Ildikó-Tizsakürt) vihette haza kacsahúsos babgulyás ételükkel.

Második helyezést pedig a Tanyagondnokok csapata (Deák Béla-Szentkirály) nyerte el kacsahúsos babgulyás ételükkel.

(Folytatás az 1. oldalról)

Évszám nélkül, de még a Szövetség életében készült el a Falugondnoki olvasókönyv, széles választékot nyújtva az olvasni szeretőknek.

2013-ban pedig Mint egy falat kenyér... Könyv a falu- és tanyagondnokságról címmel jelent meg egy újabb összefoglaló tanulmánykötet a Falugondnokok Duna-Tisza közti Egyesülete kiadásában.

A hírlevelek, az etikai kódex, a három könyv és az utolsó Kalendárium itt vannak a kezem ügyében, gyakran leveszem egyiket másikat a polcra. A régebbi kalendáriumokat

sok más irattal együtt a Vas megyei Szőcén fogadta be az önkormányzat, ahol az érdeklődők számára hozzáférhető.

Mindez a teljesség igénye nélkül íródott, kiadványokkal, filmekkel, dvd-kel, egyéb dokumentumokkal se vége, se hossza nem lenne a felsorolásnak.

Az emlékezet frissítéshez még egy fontos adalék: Kemény Bertalan és a falugondnoki hálózat Magyar Örökség Díjas!

Mogyoród, 2025. április 27.

Faludi Erika

Hírek

„Generációk Országútján”

Április 11-én rendezték meg a Generációk Országútján című informális beszélgetést Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban, amelyet a Kreatív Tudásközpont Közalapítvány és a Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság közösen szervezett. Öt tematikus asztalnál interaktív beszélgetések zajlottak, a középpontban az új közlekedési eszközök (pl. elektromos rollerek, kerékpárok), a biztonságos közlekedés és a generációk közötti párbeszéd állt.

A találkozón Egyesületünk képviselőjében részt vett Sümeginé Ország Edit ügyvezető, valamint több tanyagondnok is: Boda Jánosné (Kiskunfélegyháza), Papp László (Lajosmizse), Budai Szilvia (Lakitelek) és Kovácsné Lázár Ilona (Szentkirály, nyugdíjas tanyagondnok).

fotó forrása: <https://hiros.hu>

Családi nap Szatymazon

Egyesületünk CSALÁDI NAPOT szervez **2025. augusztus 2-án, szombaton** Szatymazon, a Dankó Pista Művelődési Ház és Könyvtár mellett (6763 Szatymaz, Dózsa György utca 42.), melyre mindenkit szeretettel várunk.

Érkezés reggel 8 órától folyamatosan, a parkolást polgárőrök fogják segíteni.

A rendezvényt Szatymaz Község Önkormányzata támogatja; a fő szervezők a szatymazi tanyagondnokok

A programban szerepel:

- Polgármesteri köszöntő
- Szabadtéri főzés – Csemő, Csólyospálos, Dombegyház, Kiskunfélegyháza, Mórahalom, Szatymaz, Szentkirály
- Reggeli falatok – Ásotthalom, Nagytőke, Tarhos
- Óriáspalacsinta - Szatymaz
- Lángos - Kelebia
- Vidám családi vetélkedő
- Pihenés, és meglepetések (ugrálóvár, népi játszótér)

A délután folyamán korlátozott számban fürdőzési lehetőséget biztosítanak a Száz éves Fogadóban (6763 Szatymaz, Vasút u. 3-5.)

Kérem, hogy mindenki hozzon magával tányért, poharat, evőeszközt és innivalót (sört, bort, üdítőt) is saját részre. Az ebéd árát az egyesületi kasszából biztosítjuk.

Süteményeket vagy pogácsát mindenkitől várunk egy-egy tányérral a közösbbe, továbbá meglepetés ajándékokat a családi vetélkedő résztvevőinek díjazására.

Szeretettel várunk mindenkit!

A családi nappal kapcsolatban érdeklődni Vidácsné Lukucza Éva (30/229-7123) és Karácsonyi Gergely (30/500-0532) szatymazi tanyagondnokoknál lehet.

Résztvételi szándékotokat legkésőbb július 23-ig várjuk levélben (6000 Kecskemét, Irinyi u. 17. fszt. 12.), e-mailben (info@falugondnoksag.hu), vagy telefonon (76/507-543; 30/434-0159).

Elnökségi és felügyelő bizottsági ülés

Egyesületünk 2025. június 24-én Csólyospáloson tartott összevont elnökségi és felügyelő bizottsági ülést. A tanácskozás legfőbb célja az augusztusban megrendezendő családi nap programjának megbeszélése volt, ezek mellett kitértünk még a falu- és tanyagondnoki képzésekre – alap- és továbbképzésekre –, a 2026. évi központi költségvetéséről szóló T/11864 számú törvényjavaslatra, valamint a már hagyományossá vált kishegyesi látogatásra (2025.09.27. szombat), amelyre a jelentkezéseket és a busz felajánlásokat folyamatosan várjuk!

Megköszönjük Császár János Csólyospálos tanyagondnoka, Á. Fűrös János polgármester úr, valamint a helyi közreműködők segítségét, és a helyi virágkertész által nyújtott élményt és virágokat.

A település bemutatása következő lapszámunkban lesz olvasható!

TSZR – szakmatámogatás

Mint előző lapszámunkban már beszámoltunk, Egyesületünk 2025. márciusától a Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye területén (TSZR2025-4387) működő területi szakmatámogatási feladatokat ellátó konzorcium tagja.

A szakmatámogatási (leánykori nevén módszertani) feladatok elvégzése keretében 2025. május 8-án, Karcagon, a Gólyafészek Otthonban, majd 2025. június 25-én Püspökladányon a gesztor, a Napfényes Támogató Szociális Egyesület központjában valósult meg a falu- és tanyagondnoki munkacsoport szakmai műhelye.

Mindkét alkalommal Kárándi Erzsébet módszertani munkatárs (Napfényes Támogató Szociális Egyesület, konzorcium vezető) köszöntötte a megjelenteket, majd a résztvevők közösen megnézték a falu- és tanyagondnoki munka sokszínűségét 2,5 percben bemutatató, a Falugondnokság a vidékfejlesztés szelíd módszere című a rövidfilmet (YouTube-on megtekinthető).

Az 1. szakmai műhely a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás a szociális ellátórendszerben témát járta körül. A résztvevők között voltak régóta és kevésbé régóta dolgozó falu- és tanyagondnokok, Őket helyettesítő kollégák, fenntartók (polgármesterek, intézményvezetők) és

Karcag 2025.05.08.

jelen volt Zsíros Sándor, a Hajdú-Bihar Megyei Falu-és Tanyagondnokok Egyesülete elnöke is.

Az első előadást Sümeginé Ország Edit (Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete), a munkacsoport vezetője tartotta arról, hogy a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás milyen személyes és közösségi segítséget (alap-, kiegészítő és közvetett szolgáltatásokat) tud nyújtani az élethelyzetük, a lakóhelyük intézményhiánya miatt fennálló szociális világhelyzetbe került embereknek, és hogyan illeszkedik az alapszolgáltatások rendszerébe (együttműködések,

kapcsolat- és jelzőrendszer stb.) Az előadásában kitért arra is, hogy milyen jogszabályi feltételeknek kell megfelelni egy településnek ahhoz, hogy elindíthassa a nem kötelező önkormányzati feladatnak minősülő, ingyenesen nyújtandó falu- vagy tanyagondnoki szolgáltatást. Említésre került a falugondnoki szolgáltatás esetében beharangozott létszámhatár emelésnek a feladatellátás megváltozására (az alapfeladatok, személyes gondoskodás csökkenése, a kiegészítő feladatok, a közvetített szolgáltatások emelkedése), a szolgáltatásnyújtás minőségére való kihatása is.

A szünet után lehetőség adódott mindenki számára, hogy röviden bemutatkozzon, néhány gondolattal reflektáljon az előadásra. Az aktívan dolgozó falu- és tanyagondnokok beszéltek az általuk végzett munkáról is.

Ehhez a bemutatkozáshoz kapcsolódott Karsai Sándor, karcagi tanyagondnok előadása, aki részletesen beszélt napi-, heti rendszeres feladatairól. Előadását különleges, egyedi esetek bemutatásával színesítette.

Az első előadásban felvázolt alapszolgáltatások közötti együttműködések gyakorlati bemutatására kerül sor Kun Csilla, a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ intézményvezetőjének előadásában. Elmondta, hogy az Ő intézményükben a tanyagondnok

Püspökladány 2025.06.25.

kulcsszereplője az intézményi szintű együttműködésnek, híd a külterület és a szolgáltatások között – emberi, szakmai és logisztikai értelemben is.

A falu- és tanyagondnoki munkacsoport 2. szakmai műhelye a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás működési feltételei közül a személyi feltételekkel foglalkozott részletesen. A két vármegyéből érkezett résztvevők létszáma nem volt magas, de mind a falu- és tanyagondnokok, mind az intézményvezetők hozzászólásaikkal aktívan bekapcsolódtak a téma feldolgozásába.

Sümeгинé Ország Edit (Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete) összefoglalta az 1. szakmai műhely tartalmát – a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás a szociális ellátórendszerben –, majd a szolgáltatás működési feltételei (személyi-, tárgyi feltételek, dokumentáció stb.) közül a személyi feltételek jogszabályi háttéréről tartott előadást. A személyi feltételekkel kapcsolatban a következő témák, fogalmak kerültek az előadás során megbeszélésre: kiválasztás, kinevezés, (alap)képzés, működési nyilvántartási szám, továbbképzés, helyettesítés, túlmunka elszámolás, jelzőrendszeri tagság,

Püspökladány 2025.06.25.

elismerés. Több alkalommal merült fel jogszabályi anomália és etikai kérdés is. A résztvevők a saját szolgáltatásaik bemutatása során betekintést engedtek a náluk működő helyi gyakorlatba.

A kávészünet után Lévai Annamária, az Ebesi Alapszolgáltatási Központ és Idősek Otthona intézményvezetője először bemutatta az intézmény múltját és jelenét, majd az ott működő tanyagondnoki szolgáltatást fenntartói szem-

mel. Kiemelte, hogy a tanyagondnok kulcsszerepet játszik az ellátottak, az intézmény és az egész település életében. Az igaz, hogy az intézmény alkalmazottja, de olyan, mintha minden, a tanyagondnoki feladatellátása során kapcsoltba kerülő intézmény, szolgáltató, önkormányzat munkatársa lenne.

Miklós Levente ebesi tanyagondnok a rendszeres napi feladatainak bemutatása után kitért az eseti megkezesekre (a teljesség igénye nélkül), majd egy nem mindennapi eset elmesélésével támasztotta alá a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás feladatainak sokszínűségét.

Az ebédszünet után került sor az „Ahol mégsem kolbászból van a kerítés” című dokumentumfilm (2021, rendező: Bácskai Gabriella) levetítésére. A filmben látottak ösztönzően hatottak a résztvevőkre, és egy jó hangulatú kerekasztal beszélgetéssel zárult a szakmai műhely.

A Pest és Nógrád vármegyei területi szakmatámogatási konzorcium, Bogárné László szakterületi vezető (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régió) meghívásának tettünk eleget 2025. május 29-én Cegléden, ahol a Nógrád és Pest vármegyei falu- és tanyagondnok számára szervezett szakmai napon a képzés és továbbképzés rendszeréről tartottunk előadást.

Az országos falu- és tanyagondnoki munkacsoport 2025. május 6-án online, 2025. június 4-én pedig személyes részvétellel tartott munkacsoport ülést Budapesten, a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet falai között. A Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye területén működő TSZR-t Sümeгинé Ország Edit képviseli az országos munkacsoportban.

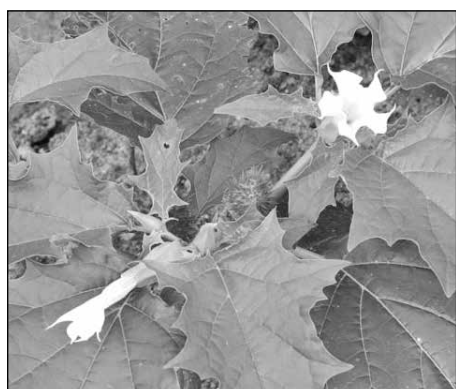
Mérgező növények a kertben

„A természet varázsát ontja bőven, A fűben, a virágban és a kőben, Ó nincs a földön oly silány anyag, Mely így vagy úgy ne szolgálná javad. De nincs oly jó, melyben ne volna vész, Ha balga módra véle visszaélsz!”

(Shakespeare: Rómeó és Júlia. Fordította: Mészöly Dezső)

Csattanó maszlag (*Datura stramonium*)

Burgonyafélék családjának egy nemzetsége (*Solanaceae*).

Országszerte gyakori növény. 0,5-1,2 m magas, terebélyes. Levelei öblösen fogasak.

Júniustól szeptemberig virágzik, virágai fehérek, tölcséresek, 6-10 cm hosszúak. Termése 5-7 cm hosszú, tojásdad alakú, eleinte zöld, majd

éretten barnás színű sokmagvú toktermés.

Erősen mérgező!

A gyógyászati, illetve halálos adag között sokszor alig van különbség; gyermekek számára 15 szem mag elfogyasztása is halálos lehet. Emiatt napjainkban az orvostudomány a leveleiből és terméseiből készült kivonatokat alig használja, csak pár alkalmazása maradt, például a Parkinson-kór, köhögés és asztma ellenszereként. Régóta ismert hallucinogén hatása miatt kábítószerként is használják: ez többnyire egy 4-24 óráig tartó, öntudatlan, delíriumszerű kellemetlen állapotot okoz, amely sok esetben kórházban végződik. A kipróbálók többsége soha többé nem fogyaszt belőle, mivel élvezeti értéke csekély (az élmény gyakran kellemetlen), és emellett nagy a halálos túladagolás veszélye.

A tünetek: torok és szájszárazság, szomjúság, rekedtség, nyelési nehézség.

Száraz, vörös bőr, tág pupillák, fényérzékenység, szédülés, szapora pulzus, magas láz.

Súlyos esetben mozgáskényszer, nevető-síró rohamok, hallucináció, örvényes roham, görcsök. A halál oka rendszerint légzés és szívbénulás.

A tünetek napokig elhúzódhatnak. A bogyók vonzóak a gyerekek számára. Régen szembe cseppentve használták. A levél virágzás idején, napos, nyári időben, a gyökér 2-3 éves korában, ősszel vagy tavasszal tartalmazza a legtöbb hatóanyagot.

Dr. Pölös Endre

Helyesbítés

Előző lapszámunkból a „Mérgező növények a kertben” című rovatunk szerzőjének - Dr. Pölös Endre - neve lemaradt. A hibáért elnézést kérünk!

Maszlagos nadragulya vagy nadragulya (*Atropa belladonna*)

A nadragulya 50-100 cm magas, gazdagon elágazó szárú, évelő növény. Tojás alakú, ép szélű, nyélre futó levelei körülbelül 15 cm hosszúak. A virágok

egyesével fejlődnek a levélhóraljakban, harang alakú, 2-3,5 cm pártájuk kívül barnás ibolyaszínű, belül sárgászöld. A termés fényes fekete bogyó.

Hazánkban leginkább a bükkös vágásterületeken jelenik meg, cserje nagyságú, de lágyszárú évelő. A mérsekelt öv legmérgezőbb növénye.

Népies nevei: álmhozófű, farkasbogyó, farkascseresznye, mérges cseresznye, bolondítófű, szép asszonyfüve, veszett fű, ördögfü.

A (tropán-vázas alkaloidokat atropint, L-hiosciamint és belladonint) legnagyobb mennyiségben a bogyó tartalmazza és ezért súlyosan mérgező.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Sümeiginé Ország Edit

Kovács Edit, Csörsz Zelenák Katalin

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét